

عندیر ذائق حدیث

پرتویی از روایات غدیر

محمد علی انصاری

مؤسسه فرهنگی بیان هدایت نور

غدیر در آفاق حدیث (پرتویی از روایات غدیر)

محمدعلی انصاری

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارهگان: ۲۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰ تومان

سرشناسی: انصاری، محمدعلی، ۱۳۴۳

عنوان و نام پدیدآور: غدیر در آفاق حدیث (پرتویی از روایات غدیر) / محمدعلی

انصاری

مشخصات نشر: مشهد، انتشارات بیان هدایت نور، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۲۱۱ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۸۴-۷-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: نمایه‌ها و کتابنامه

موضوع: علی بن ابی طالب (علیه السلام)، امام اول، ۲۳ سال از هجرت، ۴۰ق، اثبات خلافت،

احادیث غدیر خم، شرح و تفسیر

موضوع: Ali ibn Abi Talib. In am 1, 600-661 , Proof of caliphate, Ha-

diths Ghadir

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ع ۸۶۴ الف/۵/۲۲۳ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۰۹۱۹۶

چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهید دستغیب، فرهاد ۲۴

تلفن: ۰۵۱-۳۸۹۰۴۵۰۰

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۵	فصل اول: حدیث غدیر.....
۱۶	۱.۱. ماجرای غدیر در حجۃ الوداع.....
۱۸	۲.۱. بررسی سند حدیث غدیر.....
۱۹	۱.۲.۱. راویان حدیث غدیر از صحابه.....
۲۱	۲.۲.۱. راویان حدیث غدیر از تابعین.....
۲۳	۳.۲.۱. راویان حدیث غدیر در عالمان اسلامی.....
۲۳	۳.۱. مؤلفان غدیر.....
۲۶	۴.۱. بررسی حدیث «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيَ مَوْلَا».....
۲۸	۱.۴.۱. بررسی معانی واژه «مولا».....
۳۱	۲.۴.۱. معنای واژه «مولا» در خطبه غدیر.....
۳۶	۵.۱. اشاراتی به متن خطبه غدیر.....
۴۳	فصل دوم: حدیث ثقلین.....
۴۳	۱.۲. قرآن و عترت: راهنمای سعادت بشر.....
۴۸	۲.۲. بررسی سندی حدیث ثقلین.....

- ۱.۲.۲. حديث ثقلين در جوامع اولیة اهل سنت ۵۱
- ۱.۱.۲.۲. روايت مُسْلِم بن حَجَّاج ۵۲
- ۲.۱.۲.۲. روايت تِرْمِذِي ۵۴
- ۳.۱.۲.۲. روايت احمد حَنْبَل ۵۴
- ۲.۲.۲. حديث ثقلين در تفاسير اهل سنت ۵۵
- ۳.۲.۲. تصريح عالمان اهل سنت بر اعتبار حديث ثقلين ۵۶
- ۳.۲.۲. صائر حديث ثقلین در مواضع گوناگون ۵۷
- ۴.۲. تفسیر حديث ثقلين در برخی منابع اهل سنت ۵۹
- ۵.۲. واكاوی و ازان ۶۳
- ۱.۵.۲. واژه «ثقلین» ۶۳
- ۲.۵.۲. واكاوی واژه «عَنْبِي» ۶۶
- ۳.۵.۲. واژه كاوی «تَمْسُك» ۶۷
- ۶.۲. تحليل مفهومی و دلالتی حديث ثقلين ۶۸
- ۱.۶.۲. بررسی عبارت «كِتَابُ اللَّهِ وَ عِزَّتِي» ۶۹
- ۲.۶.۲. تحليل بخش دوم حديث ثقلين ۷۶
- فصل سوم: حديث منزلت** ۸۳
- ۱.۳. جایگاه والای حضرت موسی عليه السلام در قرآن ۸۳
- ۲.۳. هارون عليه السلام؛ برادر و وصی موسی عليه السلام ۸۵
- ۳.۳. حديث منزلت در خطبه غدير ۹۱

- ۴.۳. بررسی سندی حدیث منزلت ۹۲
- ۵.۳. مواضع بیان حدیث منزلت از سوی رسول خدا ﷺ ۹۶
- ۱.۵.۳. يوم الإنذار ۹۷
- ۲.۵.۳. يوم المؤاخاة ۹۹
- ۳.۵.۳. ماجرای «سدّ ابواب» ۱۰۰
- ۴.۵.۳. غزوة خیبر ۱۰۱
- ۵.۵.۳. روة تبوک ۱۰۳
- ۶.۳. حدیث منزلت از زبان مخالفان ۱۰۶
- ۷.۳. تحلیل مفهومی و زبانی حدیث منزلت ۱۰۸
- ۱.۷.۳. مفهوم عبارت «بنی» در حدیث منزلت ۱۰۹
- ۲.۷.۳. جایگاه و منزلت هارون علیّه السلام نسبت به موسی علیّه السلام ۱۱۱
- ۳.۷.۳. وجوه شباهت جایگاه امیرالمؤمنین علیّه السلام و هارون علیّه السلام ۱۱۲
- ۸.۳. پاسخ به شبهات حدیث منزلت ۱۱۷
- ۹.۳. حدیث منزلت در شعر «زید بن علی» ۱۲۱
- فصل چهارم: جلوه غدیر در سخنان امام علی علیّه السلام** ۱۲۳
- ۱.۴. واکنش امت اسلام به ماجرای غدیر ۱۲۴
- ۲.۴. اهل بیت علیهم السلام؛ برترین شاهدان غدیر ۱۲۷
- ۳.۴. سه شیوه بیان ماجرای غدیر از سوی امام علی علیّه السلام ۱۲۹
- ۱.۳.۴. احتجاج و بیان دلایل روشن ۱۳۱

- ۲.۳.۴. مناشده و سوگندآوری..... ۱۳۶
- ۳.۳.۴. نفرین بر منکران و کتمان کنندگان غدیر..... ۱۴۵
- ۴.۴. استشهاد اهل بیت علیهم السلام به ماجرای غدیر..... ۱۴۹
- فصل پنجم: غدیر؛ بزرگترین عید امت اسلام..... ۱۵۱
- ۱.۵. واکاوی واژه «عید»..... ۱۵۱
- ۲.۵. کاربرد واژه «عید» در قرآن کریم..... ۱۵۲
- ۳.۵. مصداق «عید» در قرآن..... ۱۵۳
- ۴.۵. تصریح عالمان مسلمان به عید بودن روز غدیر..... ۱۵۷
- ۵.۵. برتری عید غدیر بر سایر اعیاد اسلامی..... ۱۵۹
- ۶.۵. اقدامات رسول خدا صلی الله علیه و آله برای جاودانه ماندن عید غدیر..... ۱۶۱
- ۱.۶.۵. حدیث التَّهْنِئَةِ..... ۱۶۲
- ۲.۶.۵. حدیث التَّحِيَّةِ..... ۱۶۶
- ۳.۶.۵. حدیث التَّوْبِیْحِ..... ۱۶۷
- ۴.۶.۵. حدیث التَّنْبِیْهِ..... ۱۶۹
- ۷.۵. عظمت عید غدیر در کلام امام علی علیه السلام..... ۱۷۱
- ۸.۵. عید بودن غدیر در کلام معصومان علیهم السلام..... ۱۷۵

۱۸۳	نمایه آیات
۱۸۹	نمایه روایات
۱۹۳	نمایه اشعار
۱۹۵	کتابنامه

www.ketab.ir

پیشگفتار

حدیث ثقلین گوهری گرانسنگ است که در درستی صدور آن بین مسلمانان اتفاق نظر است. دانشمندان و محققان برجسته از زاویه‌های گوناگون به شرح این حدیث پرداخته‌اند. پیامبر مکرم اسلام ﷺ در این یادگار ماندگار که سرمشق کمال و سعادت است، آینده مسیر اسلام را برای همیشه ترسیم کرده‌اند:

«إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ مَا إِنْ تَمَسَّحْتُمْ بِهِمَا أَوْ تَضَلَّوْا
كِتَابَ اللَّهِ وَ عَثَرْتُمْ أَهْلَ بَيْتِي وَ إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا عَنِّي يَرِدَا
عَلَيَّ الْخَوْضَ»^۱

همانا من در میان شما دو امانت گران بها باقی می‌گذارم. چنانچه شما به این دو متمسک شوید، هرگز به کژراهه نخواهید رفت.

۱. این روایت از احادیث متواتر بین شیعه و اهل سنت است. شیخ حرّ عاملی در ابتدای نقل آن می‌نویسد: «قد تواتر بین العامة و الخاصة عن النبي ﷺ أَنَّهُ قَالَ...» (وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۳۳).

[آن دو] کتاب خدا و عترت من هستند و به راستی که این دو از یکدیگر هرگز جدا نمی‌شوند تا اینکه در کنار حوض (کوثر) بر من وارد شوند.

به صراحت سخن ﴿رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾، (برای رحمت جهانیان). مسلمانان برای نیل به کمال، چاره‌ای جز چنگ انداختن به قرآن و عترت ندارند. لازمه چنین تمسکی معرفت‌اندوزی و شناخت این دو گنجینه به مانند آن است. کتاب خدا نسخه هدایت و سعادت است و خاندان پیامبر ﷺ، مهد عینی قرآن و تجلی ممثل کلام حق.

«زال عترت اسعی» ناچیزی است در مسیر معرفت بیشتر به ساحت مبارک پیشوایان. بیت: «پیا سر اعظم ﷺ و عترت پاک ایشان».

امیدوارم دفترهای این مجموعه را معرفی گوشه‌هایی از جمال و کمال این بزرگان و نیز توفیق بهره‌گیری از سیره ایشان در مسیر زندگی مؤثر واقع شود.

واقعه شکوهمند و بی‌بدیل غدیر خم بازتاب درخشان آن در لایه‌های آیات تابناک قرآن کریم دارد؛ پیش‌آمدی شگرف که با عدوین بسیار سترگی همچون روز «اکمال دین» و «اتمام نعمت» از آن یاد شده و در لایه‌های دیگر آیات نیز بارقه نویدافزای آن چشمگیر است. از آنجا که سخنان نبی مکرم اسلام ﷺ و اهل بیت ایشان علیهم‌السلام شارح

و تبیینگر آیات نورانی وحی است، این ماجرای تعیین‌کننده، در پهنه احادیث نبوی و ولوی هم جلوه‌های ویژه‌ای دارد و غدیر در آفاق حدیث بس درخشان است. بسیاری از سخنان نبی مکرم ﷺ و عترت ایشان گشاینده حقایق این روز عظیم تاریخ اسلام و بیانگر مقام شامخ خداوندگار غدیر، امیرالمؤمنین علی ﷺ است.

در مجموعه پیش رو همت بر آن شد تا از احادیث و روایات روایت‌شده در پامان و خاندان ایشان، نخست اصل حدیث غدیر و آنگاه دو حدیث بسیار ژرف و دل‌انگیز «ثقلین» و «منزلت» را بررسی کنیم و آنگاه به حقیقت و اصالت غدیر در سخن امیرالمؤمنین ﷺ استشهاد نماییم و در نهایت از نظر روایی، عید بودن این روز آسمانی را به نظاره بنشینیم.

امیدوارم این گفتار خُرد بتواند راهگشای جویندگان حقیقت و معرفت در راهیابی به مقام منبع و ارجمنده ولایت گردد و دل‌های مسلمانان را گرد این خورشید گرمابخش به یکدیگر نزدیک سازد. در پایان همه دلبستگی و مشتاقی را در گروه نگاه بنده برور امیر مُلک ولایت می‌دانم.

محمدعلی احمدی

تابستان ۱۳۹۷

غدیر ۱۴۳۹